

ज्येष्ठाषाढयोर्दिवादङ्का यथा ।

रविवारे	शु ४	अ ६	व ६	अ ६	व ४	मा २	शु २।
सोमवारे	व ८	अ ४	शु ६	व ८	शु ४।		
मङ्गलवारे	अ ६	शु ४	अ ६	व ६	मा २	अ २	मा २ शु २।
बुधवारे	शु २	व ४	अ ८	व ६	अ ८	शु २।	
गुरुवारे	मा २	शु २	व ६	मा ४	शु ४	व ६	अ ६।
शुक्रवारे	शु २	मा २	अ ६	मा २	शु ४	अ ६	व ४ शु ४।
शनिवारे	मा २	शु २	व ६	मा ६	शु ४	व ४	अ ६।

तत्र राशिदण्डा यथा ।

रविवारे	अ ४	शु ४	व ४	अ ६	व ८	शु ४।
सोमवारे	व ८	अ ८	शु ४	अ ४	शु २	मा २ शु २।
मङ्गलवारे	अ २	व ४	मा ४	शु ४	व २	अ ६ शु २ व ६।
बुधवारे	अ १०	शु २	व ४	अ ४	शु १०।	
गुरुवारे	शु २	अ ६	शु २	व ४	शु २	अ ६ शु ४ अ ४।
शुक्रवारे	अ ६	शु २	व ४	शु ६	अ ६	शु २ अ ४।
शनिवारे	शु २	अ २	व ८	शु २	अ ६	शु ४ अ ६।

मतान्तरे अथ प्रमाणं यथा.—

“माहेन्द्रे विजयो नित्यं चमृते कार्यशोभनम् ।
वक्त्रे कार्यविलम्बः स्याच्छून्ये च मरणं भुवम् ॥
वैशाखादिश्रावणान्तं एकभावेन संवहेत् ।
अस्तदादि दिवारात्री चतुर्मासं यथाक्रमम् ॥
याममानं दिवामाने श्रेयं सर्वत्र मासके ।
तत्रमासेन ज्ञातव्यं दण्डमानं विचक्षणैः ।
रात्रिमानप्रमाणेन ज्ञेयो दण्डप्रमाणकः ॥
न वारतिथिनक्षत्रं न योगकरणं तथा ।
शिवज्ञानं समासाद्य सर्वं सुनिर्विचारयेत् ॥”
तथा ।

“भाद्रदिमार्गपर्वणं सप्तवारे समादिशेत् ।
शून्यवक्रादियोगं हि पौषादिचैत्रतस्तथा ॥”

इति ज्योतिषे शिवज्ञानम् ॥१॥

अनेकप्रकारं शिवज्ञानं शिवाज्ञा शिवालिखितं
अस्तचटो च दृष्टं किन्तु परस्परमनैक्यं जातम् ॥
शिवततिः, स्त्री, कल्याणकारिणी । इति हेम-
चन्द्रः ॥ अथ पंथायः शिवहरशब्दे द्रष्टव्यः ॥
शिवदत्तः, स्त्री, (शिवेन दत्तम् ।) विष्णुचक्रम् ।
इति केचित् ॥ शिवेन शिवाय वा दत्तं द्रव्य-
माचक्ष ॥

शिवदारः, स्त्री, (शिवस्य दारः ।) देवदारुवृक्षः ।
इति राजनिर्घण्टः ॥

शिवदूतिका, स्त्री, (शिवदूतौ + स्त्रीयं कन् ।)
माटकाविशेषः । इति शब्दरत्नावली ॥

शिवदूतौ, स्त्री, (शिवेन दूतयति सन्देशं प्रापयती-
त्यर्थं दूत + णिच् + पवाचच् । यद्वा शिवो दूतो
यस्याः । गौरादेराकृतिगणत्वात् ङीष् ।) दुर्गा ।

इति त्रिकाण्डशेषः ॥ योगिनोविशेषः । यथा,
“श्रद्धाश्रौ प्रथमा प्रोक्ता ततो माहेन्द्रो परा ।
कौमारी वेषवै चैव वाराही पञ्चमी तथा ॥
नारसिंहो तथेवन्द्यो शिवदूतौ तथाष्टमी ।

एताः पूज्या महाभागा योगिनीः काम-
दायिनीः ॥”

तस्या उत्पत्तिमन्त्रध्यानादि यथा,—

“कौषिक्या हृदयाद्देवी निःसृता ध्यानतो
हरेः ।

शिवदूतीति विख्याता शिवाग्रतमुसंहता ॥
मन्त्रमस्याः प्रवक्ष्यामि धर्मकामार्थदायकम् ।
यत् श्रुत्वा साधको याति दुर्लभं शिवमन्दिरम् ॥
येनाराध्य महादेवीं शिवदूतीं शिवालिकाम् ।
न चिराद्भते कामाक्षरः सर्वजयौ भवेत् ॥

अन्तःसमाप्तिसहितो बिन्दुद्वयान् दशावरा ।
स्वरेण पान्थदन्त्येन संखटोऽन्तेन पूर्वशः ॥

स एव बिन्दुयुगलपूर्वस्योपाख्यपावकः ।
षष्ठस्वरकलाशून्यैः संहितः प्रथमस्थितः ॥

मन्त्रोऽयं शिवदूत्यास्तु शिवदूतीजयप्रदः ।
रूपमस्याः प्रवक्ष्यामि शृणु वक्त्रक संमतम् ॥

चतुर्भुजं महाकायं सिन्दूरसदृशद्युतिम् ।
रक्तदन्तं मुण्डमालाजटाजूटाङ्घ्रिचन्द्रकम् ॥

नागकुण्डलहाराभ्यां शोभितं नखरोक्चलम् ।
व्याघ्रचर्मपरोधानं दक्षिणे शूलचक्रकम् ॥

वामे पाशं तथा चर्मं बिभ्रदूङ्घ्रिं परिक्रमात् ।
खलवक्राच्च पौनोष्ठं तुङ्गमूर्तिं भयङ्करम् ॥

निक्षिप्य दक्षिणं पादं सन्तिष्ठेत् कुणपोपरि ।
वामपादं शृगालस्य पृष्ठे फेरुशतेवृतम् ॥

ईदृशं शिवदूत्यास्तु मूर्द्धि ध्यायेद्बिभृतये ।
ध्यानमात्रादयेतस्या नरः कल्याणमाप्नुयात् ॥

पूजनादचिराद्देवी सर्वान् कामान् ददाति च ॥
यः शिवाविरुद्धं श्रुत्वा शिवदूतौ शिवप्रदाम् ।

प्रणमेत् साधको भक्त्या तस्य कामाः करे
स्थिताः ॥

यदा कथान् जगतां रक्तबीजं हिताय वै ।
महादेवी महाभाया तदास्याः कायतः सृता ॥

दूतं प्रस्थापयामास शिवं शृङ्गाय साङ्गिका ।
तेन सा शिवदूतीति देवैः सर्वैः प्रनीयते ॥

चेमह्वरी च शान्ता च वेदमाता महोदरी ।
कराला कामदा देवी भगव्या भगमालिनी ॥

भगोदरी भगव्या भगमालिनी भगव्या ।

एता हादश योगिन्यः पूजने परिकीर्तिताः ॥
एता हादश योगिन्यः शिवदूत्याः सदैव हि ।

विचरन्ति स्वयं देवी यत्र यत्रैव गच्छति ॥”
इति कालिकापुराणे उत्तरतन्त्रे ५० अध्यायः ॥

प्रमाणानन्तरं वामने ५३ अध्याये मार्कण्डेय-
पुराणे देवीमाहात्म्ये रक्तबीजवधाध्याये च
द्रष्टव्यम् ॥

शिवदुमः, पुं, (शिवप्रियो दुमः ।) विस्वहृषः ।
इति राजनिर्घण्टः ॥

शिवहिटा, स्त्री, (शिवेन हिटा तत्पूजनार्ह-
त्वात् ।) केतकी । इति राजनिर्घण्टः ॥

शिवधातुः, पुं, (शिवस्य धातुः ।) पारदम् ।
पारदं शिववैर्यं स्यादिति दर्शनात् । गोदन्त-
मणिः । इति केचित् ॥

शिवनाभिः, पुं, (शिवस्य नाभिरिव ।) शिवलिङ्ग-
विशेषः । यथा,—

“उत्तमं मध्यमधमं त्रिविधं लिङ्गमीरितम् ।
चतुरङ्गुलमुत्सेधे रम्यवेदिकमुत्तकम् ॥

उत्तमं लिङ्गमाख्यातं सुनिभिः शास्त्रकोविदैः ।
तदर्धं मध्यमं प्रोक्तं तदर्धमधुमं स्मृतम् ॥

शिवनाभिमयं लिङ्गं प्रतिपूज्यं महर्षिभिः ।
श्रेष्ठं सर्वलिङ्गभ्यस्तस्मात् पूज्यं विधानतः ॥”

इति वीरमित्रोदयः ॥

शिवपुरी, स्त्री, (शिवस्य पुरी ।) काशी । इति
हेमचन्द्रः ॥

शिवप्रियं, स्त्री, (शिवस्य प्रियम् ।) रुद्रा-
क्षम् । इति राजनिर्घण्टः ॥ शिवस्य प्रियद्रव्ये
त्रि ॥

शिवप्रियः, पुं, (शिवस्य प्रियः ।) वक्रहृष । इति
जटाधरः ॥ स्फटिकः । भुस्तुरः । इति राज-
निर्घण्टः ॥

शिवप्रिया, स्त्री, (शिवस्य प्रिया ।) दुर्गा । इति
शब्दमाला ॥